

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

17 יולי 2011

ע"מ 34732-12-09

קיבוץ רמת יוחנן נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים

בפני כב' השופטת דנייה קרת-מאיר

המעורר

קיבוץ רמת יוחנן
אגודה שיתופית חקלאית בע"מ
ע"י ב"כ עוה"ד פלג רחמן ואח'

- נ ג ד -

המשיב

מנהל מס רכוש וקרן פיצויים
ע"י ב"כ עוה"ד לירון ארצי
מפרקליטות מחוז ת"א (אזרחי)

פסק דין

1. נימוקי הערעור

הערעור שבפניי הוא ערעור לפי חוק מס רכוש וקרן פיצויים תשכ"א – 1961 (להלן: "החוק") על החלטת וועדת ערר מיום 10.11.09.
בערעור נאמר כי במהלך חודשים יולי, אוגוסט וספטמבר 2006 הותקנו מספר הוראות שעות בנגוע לפיצויי מלחמה לניזוקים באזורי הגבלה, בגין אירועים אשר זכו לכינוי "מלחמת לבנון השנייה".
הקיבוץ הגיש תביעות במועדים שונים לפיצוי על פי מסלול שהותווה בתקנות, בגין היעדרות עובדים וחברי קיבוץ ממקומות עבודתם בזמן המלחמה.
הסוגייה המשפטית העקרונית בגינה הוגש הערעור היא האם תקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף) (הוראות שעה) תשס"ו – 2006 (להלן: "תקנות יולי"), ותקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף) (תיקון מס' 2) תשס"ו – 2006 (להלן: "תקנות ספטמבר") מזכות את הקיבוץ בפיצוי בגין העדרות עובדים שכירים וחברים ממקום עבודתם בקיבוץ ללא קשר למטרת עבודתם, כפי שטוען הקיבוץ, או האם כפי שטוענת וועדת הערר, הפיצויים חלים רק בגין העדרות עובדים או חברים שמטרת עבודתם יצרנית או עיסקית.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

17 יולי 2011

ע"מ 34732-12-09

קיבוץ רמת יוחנן נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים

- 1 וועדת הערר קיבלה את עמדת המדינה לפיה מוסמך המנהל להפחית פיצוי לו זכאי
- 2 הניזוק, כך שיכלול פיצוי רק בגין העדרות עובדים שהמדינה מכנה אותם "יצרנים" או
- 3 "עיסקיים" או "עובדים בעסק".
- 4 עמדה זו כונתה על ידי הקיבוץ "גישת ההפרדה".
- 5
- 6 בהחלטת וועדת הערר נאמר כי הקיבוץ הגיש למשיב שתי תביעות פיצויים במסלול
- 7 ירוק, עבור החודשים יולי ואוגוסט 2006, בגין נזק עקיף שנגרם לו ממלחמת לבנון
- 8 השנייה.
- 9 המשיב דחה באופן חלקי את תביעות הקיבוץ, בנימוק כי הקיבוץ אינו זכאי לתשלום
- 10 פיצויים עבור עובדים המועסקים על ידו במגזר הצרכני. פעילות צרכנית בקיבוץ
- 11 בשונה ממפעל יצרני בקיבוץ, איננה עסק ולכן אין לראות בקיבוץ בהקשר זה ניזוק
- 12 כהגדרתו בחוק מס רכוש ובתקנות השונות.
- 13 מאחר והעורר כלל בתביעותיו את כל העובדים, הוא התבקש על ידי המשיב לתקן את
- 14 התביעות כך שתעשה הפרדה בין העובדים השכירים בקיבוץ לבין חברי הקיבוץ, תוך
- 15 ציון הענף בו הם מועסקים.
- 16 הקיבוץ ביצע את ההפרדה תחת מחאה מאחר וטען כי אין למשיב סמכות לדרישת
- 17 ההפרדה.
- 18 עם קבלת הנתונים ערך המשיב הפרדה בין העובדים שעבודתם משמשת למטרות
- 19 צרכניות כגון: בתי ילדים ובתי אוכל - לבין עובדים בעבודה יצרנית המניבה לקיבוץ
- 20 הכנסות.
- 21 הוועדה היפנתה לסעיף 35 לחוק ולתקנות אשר הגדירו מיהו ניזוק הזכאי לפיצויים
- 22 עבור נזקיו.
- 23 הוועדה קבעה כי על פי האמור בחוק ובתקנות, מי שמבקש לקבל פיצויי צריך להראות
- 24 שנגרם לו הפסד או נמנע רווח מעיסקו כתוצאה מהעדרות.
- 25 לכן, יצאו מכלל הזכאים לפיצויי כל המגזר הצרכני לפחות במגזר הפרטי שכן לא
- 26 מדובר בעסק.
- 27 לאור זאת מוסמך המשיב לעשות את ההפרדה שהתבקשה.
- 28 לאחר מכן בחנה הוועדה את השאלה האם דרך התאגדותו של הקיבוץ מצדיקה
- 29 הסתכלות על המגזר הצרכני שלו כאל עסק שהוא בר פיצוי אם לאו.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

17 יולי 2011

ע"מ 34732-12-09

קיבוץ רמת יוחנן נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים

1 הוועדה קבעה כי התאגדות של הקיבוץ היא דינמית. אם בעבר היה הקיבוץ התגשמות
2 של הרעיון הקומוניסטי ועבודת האדמה, הרי שהיום מצב הדברים שונים. כך למשל,
3 הארוחות בחדר האוכל אינן חופשיות ויש לשלם בגינן מתוך התקציב החודשי.
4 כמו שביקשו הקיבוצים לראות בהם אסופת יחידים ולחסוך בדרך זו מס אשר היה
5 מוטל על הקיבוץ כאורגן יחיד, אין גם כל מניעה במקרה הנוכחי לראות בהם אסופת
6 יחידים ולקבוע את הפיצוי לו הם זכאים בהתאם.
7 המונח "עסק" עליו התבסס המשיב אשר דחה את הפיצוי למי שהוא במגזר הצרכני,
8 מופיע במפורש בתקנות כבסיס לתשלום פיצוי. מתקין התקנות התכוון לפצות אך ורק
9 את בעלי העסקים.
10 אומנם, נקבע בעבר כי לצורך קבלת הפיצויים אין על העורר להיות עסק רשום ומוכר
11 ובעל תיק ברשויות המס. עם זאת, נקבע כי נדרש שיהיה לו עסק וכי כל מקור רווח
12 לבצע פעילות הוא בבחינת עסק.
13 צודק הקיבוץ כי חובה עליו כמעביד לשלם לעובד את שכרו אם הוא נעדר מעבודתו
14 בזמן הלחימה בלי קשר לשאלה האם המעביד עצמו זכאי לפיצוי.
15 אולם, לוועדה אין סמכות להוסיף על החוקים לגרוע מהם או לשנותם.
16 בעניין האפליה – אין לחשוב כי הקיבוץ מצפה כי המדינה תנהג איפה ואיפה לטובתו,
17 באופן שיקבל את מה שניזוקים אחרים אינם זכאים לקבל.
18 תביעת הקיבוץ מעלה קושי של קביעת גבולות. בעניין זה ניתנה על ידי הוועדה דוגמא
19 הקשורה לחדרי האוכל. בעוד שבמפעל קיים חדר אוכל לשם הסעדת העובדים לבדם
20 ובעת עבודתם, ולכן ניתן לראות בו כחלק מהפעילות הייצורית שנפגעה, הרי שחדר
21 האוכל הכללי המיועד לכל עובדי הקיבוץ, אשר הכניסה אליו פתוחה גם בשעות
22 העבודה של המגזר הצרכני וגם בשעות אחרות, קיים שוני מהותי בינו לבין חדר אוכל
23 במפעל אשר יפוצה בגין העובדים שלא הגיעו לעבוד בו בזמן המלחמה.
24 העדרות עובדים בחדר האוכל כללי של הקיבוץ אינה אמורה להיות מפוצה.
25 אם לעומת זאת נמכרות ארוחות למי שאינו חבר קיבוץ מדובר במפעל יצרני. לכן,
26 בהתאם לנתונים שיוצגו על ידי הקיבוץ יוכל לזכות בפיצוי באופן יחסי.
27 בישיבת וועדת הכספים של הכנסת מיום 11.9.06 נדונו התקנות לשם אישורן, ומנהל
28 רשות המיסים הסביר את הרעיון הגלום בהפרדה בין העובדים במגזר היצרני לבין
29 העובדים במגזר הצרכני.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

17 יולי 2011

ע"מ 34732-12-09

קיבוץ רמת יוחנן נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים

- 1 בסופו של דבר אישרה הוועדה פה אחד את התקנות. מכאן עולה, כי כולם הבינו
- 2 שקיים גבול ויש לקבוע את מיקומו.
- 3 הוועדה אפשרה לקיבוץ להמציא תוך 30 יום את הנתונים הרלוונטיים, כדי שיוכלו
- 4 להיבחן לגופם על ידי המשיב.
- 5
- 6 בערעור בפניי טען הקיבוץ כי לאור תכלית לשון החוק והתקנות, הזכות לפיצוי
- 7 במסלול הפיצוי בגין העדרות בו בחר הקיבוץ אינה תלויה במטרת עבודתו של הנעדר,
- 8 כפי שאין היא תלויה בשיעור הפגיעה בהכנסות או בשאלה האם היתה פגיעה
- 9 בהכנסות.
- 10 במסלול זה אין כל מקום להקיש מדיני מס הכנסה וממבחי ייצור הכנסה.
- 11
- 12 עוד טען הקיבוץ כי מסלול העדרות מעניק פיצוי בגין חובתו של קיבוץ לשלם שכר
- 13 לעובד, או תקציב אישי וזכויות לחבריו המועסקים בקיבוץ. זאת על אף שאותו עובד
- 14 או חבר לא הגיע לעבודתו, ללא קשר לשאלה האם הפיק הקיבוץ הכנסות כלשהן בעת
- 15 המלחמה.
- 16 החובה לשלם שכר נקבעה בסעיף 13 (א) לחוק הגנת עובדים בשעת חירום תשס"ו-
- 17 2006, אשר איננו מגביל את חובת התשלום להיות העובד מועסק בעסק יצרני ולא
- 18 למטרה צרכנית.
- 19 הקיבוץ טען כי המונח "עסק" לא הופיע בתקנות יולי אלא רק בתוספת שנוספה
- 20 בתקנות ספטמבר. אין מקום להחיל את תקנות ספטמבר רטרואקטיבית לעניין הפיצוי
- 21 בגין חודש יולי.
- 22 בכל מקרה, אין באמור בתקנות ספטמבר כדי להוות רשימה סגורה כך שמעבידים
- 23 מסוגים אחרים אינם זכאים לפיצוי בגין העדרות עובדיהם.
- 24
- 25 באשר לתקנות יולי – הן מתייחסות במפורש למגזר הציבורי בקיבוץ תוך קביעת מגנון
- 26 לחישוב שווי עבודות חברי הקיבוץ. מנגנון זה בתקנות יולי לא הוגבל בכל דרך להיות
- 27 העובד נותן שירותים יצרניים.
- 28 יתרה מזאת, גם תקנות ספטמבר התייחסו למונח "עסק" רק בהקשר ספציפי של בעל
- 29 עסק נטול עובדים. זאת להבדיל מסוגי מעבידים שיש להם עובדים ובמיוחד קיבוץ,
- 30 שם לא תוקנה כל מגבלה המחילה מבחן עיסקי או תומכת בגישת ההפרדה.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

17 יולי 2011

ע"מ 34732-12-09

קיבוץ רמת יוחנן נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים

1 כמו כן נטען כי אין מקום לטענת האפליה אותה ציינה הוועדה.
2 בעיקרי הטענות מטעם הקיבוץ, חזר הקיבוץ בעיקר על האמור בערעור עצמו תוך
3 הדגשת חלקים מסויימים.
4

2. טיעוני המשיב

5 המשיב היפנה להוראות סעיף 35 לחוק המגדיר מהו נזק עקיף, תוך התייחסות להפסד
6 או מניעת רווח.
7 מטרת תקנות יולי היתה לקבוע את הסכום ואופן הפיצוי בגין נזק עקיף אשר נגרם
8 במהלך חודש יולי, כתוצאה מהמצב המיוחד שהוכרז באזור הצפון בתקופה זו.
9 בספטמבר הותקנו תקנות אוגוסט אשר מטרתן היתה לקבוע את סכום ואופן הפיצוי
10 בגין הנזק העקיף שנגרם במהלך חודש אוגוסט 2006.
11 המשיב טען כי המונח "עסק" או "עיסוק" מוזכר מספר פעמים בסעיפים שונים.
12 גם המשיב היפנה לדברי מנהל רשות המיסים בוועדת הכספים של הכנסת, אשר
13 הסביר כי לא פיצו את הטבח בחדר האוכל אשר הכין את האוכל לאותו חבר קיבוץ
14 שנסע למפעל, כפי שלא פיצו את האישה אשר הבעל שלה הלך למפעל. מפצים רק בעלי
15 עסקים.
16 גישת ההפרדה נסמכת על העובדה כי הקיבוץ איננו מהווה עסק אלא מפעל הקיבוץ
17 מהווה עסק. הכנסות המפעל מיוחסות לכלל חברי הקיבוץ. לעומת זאת, אין לקיבוץ
18 תקבולים מהשירותים הניתנים לחברי הקיבוץ בחדר האוכל, במכבסה וכדומה.
19 הקיבוץ נושא בתשלום תקציב לחבריו בשל היותם חברי קיבוץ. אין זה משנה אם
20 הגיעו לעבודה או לא או שהם נמצאים למשל בשנת לימודים מחוץ לקיבוץ.
21 אין לכן כל קשר סיבתי בין אירועי המלחמה או העדרות חברי הקיבוץ מעבודתם -
22 לבין ההקצבה אשר שולמה להם על ידי הקיבוץ.
23 דוגמא זו שונה מעסק שאיננו משלם לעובדיו בכל מקרה אלא רק במקרה בו התייצבו
24 העובדים לעבודה.
25 כמו כן, היפנה המשיב להוראות ביצוע מיסוי מקרקעין, ולהוראת סעיף 39 לחוק בדבר
26 פטור הקיבוץ מתשלום מס רכוש כאשר הקרקע משמשת לפעילות צרכנית.
27 באשר להחלטת וועדת הערר – נאמר כי היא יישמה כראוי את השאיפה להרמוניה
28 חקיקתית בתחומי המס.
29

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

17 יולי 2011

ע"מ 34732-12-09

קיצוץ רמת יוחנן נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים

1 המשיב טען שיש להבחין בין תכלית דיני מס רכוש, הבאים לפצות את המעסיק בגין
2 פגיעה ברווחים ובהפסדים, לבין חוק הגנה על עובדים אשר בא להגן על העובדים בעת
3 מלחמה.
4 עוד נטען כי תקנות יולי לא שוננו למעשה בתקנות אוגוסט.
5 גם אם נגרם לקיצוץ נזק, הרי שההתערבות השיפוטית תהיה צרה ביותר כאשר
6 המדיניות מעוגנת במעשי חקיקה של הכנסת.

7
8 בתשובה טען הקיצוץ כי אין מקום לבחון את הפיצוי על פי עקרונות מס הכנסה.
9 יש לתת למונח "הפסד" בחוק פירוש רחב ביותר אשר מאפשר מסלולי פיצוי שאינם
10 רק להפסד בעסקים.
11 עוד התייחס הקיצוץ באופן נרחב לשאלת ההחלה הרטרואקטיבית של תקנות אוגוסט.

12
13 **3. החלטה**

14 בראשית הדיון יש להפנות לדבריה של כב' השופטת פרוקצ'יה בבג"ץ 883/07 **גני חוגה**
15 **בע"מ נ' שר האוצר**.

16 כב' השופטת פרוקצ'יה הסבירה כי מדיניות כלכלית של הממשלה היא פונקציה
17 מובהקת המצויה בתחומי שיקול דעתה של הרשות המבצעת. ההתערבות השיפוטית
18 במדיניות כזו הוא חריגה ביותר ושמורה למקרים בהם המדיניות כרוכה בפגיעה
19 מהותית בזכויות האדם.

20 ההגנה על עצמאות רשויות השלטון מחייבת איפוק מיוחד כאשר מתבקשת התערבות
21 במדיניות כלכלית, המעוגנת בחקיקה ראשית של הכנסת ובחקיקה משנית כמו במקרה
22 אשר נידון שם – תקנות יולי.

23 בית המשפט המשיך והבהיר כי המשאבים הכספיים הציבוריים הנתונים בידי המדינה
24 הם מוגבלים מעצם טבעם.

25 **"בנסיבות אלה, כשהמציאות מחייבת הכוונה של כספי סיוע לאזרחים שנפגעו**
26 **מאירועים בעלי משמעות לאומית, על הרשות המוסמכת לקבוע אמות מידה**
27 **רציונאליות וסבירות לתיעולם של כספים אלה. "** (סעיף 2 לפסק דינה של כב'
28 השופטת פרוקצ'יה).

29

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

17 יולי 2011

ע"מ 34732-12-09

קיבוץ רמת יוחנן נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים

- 1 באותו מקרה נידונה שאלת ההגדרה הגיאוגרפית כבסיס לזכאות לפיצוי על פי הוראות
- 2 השעה.
- 3 נקבע "יצירת קטגוריה זו של זכאות (מי שמצוי בקרבה גיאוגרפית ישירה למוקד
- 4 ההתרחשות המלחמתית – ד.ק.) אין פירושה בהכרח כי מי שמצוי מעבר לאיזור
- 5 הגיאוגרפי המוכר לא נפגע מאירועי המלחמה. פרושה הוא כי במדיניות חלוקת
- 6 המשאבים הלאומיים ניתנה עדיפות לפיצוי הנפגעים הסמוכים לאיזור המלחמה...
- 7 מדיניות זו מבקשת להקצות להם את המירב במסגרת התקציבית הקיימת, גם אם
- 8 משמעות הדבר היא הותרת אזרחים שנפגעו מפגיעות המלחמה באיזורים אחרים
- 9 בארץ ללא פיצוי כלל" (סעיף 5 לפסק הדין).
- 10
- 11 קביעה זו חלה באנלוגיה גם על השאלה שבפניי.
- 12 הכרעה כי זכאים לפיצוי הם רק בעלי עסקים בגין עבודת עובדים יצרניים, כפי שקבעה
- 13 וועדת הערר, אין בה כמובן כדי לפגוע בטענת הקיבוץ כי הוא ניזוק בגין חובתו
- 14 להמשיך ולשלם הקצבה לחברי קיבוץ אשר נעדרו מעבודתם, ללא קשר למטרת
- 15 עבודתם, גם כאשר מדובר בשירות אותו מכנה המדינה בשם "צרכנית", כגון:
- 16 שירותים עבור חברי הקיבוץ או ילדיהם.
- 17 המשאבים לפיצוי הם אכן משאבים מוגבלים. יש לבחון את המטרה אשר לשמה
- 18 נחקקו הוראות השעה והתיעול אשר נעשה כאמור לאותם כספים המיועדים לפיצוי.
- 19 תשובה חד משמעית לשאלה זו ניתן למצוא הן בפסק דין חוגה עצמו והן בבג"ץ
- 20 647/06 דורון, טיקוצקי ואח' נ' שר האוצר.
- 21 בפסק דין חוגה התייחס כב' השופט חשין לשתי הוראות שעה וביניהן תקנות יולי,
- 22 כאשר נקבע על ידו כי "תקנות אלה חלות על עסקים המצויים בתור איזור המוגדר
- 23 "איזור ההגבלה"."
- 24 בסעיף 9 לפסק דינו של כב' השופט חשין מצויין השוני הקיים בין זכותה של העותרת -
- 25 לבין עסקים המצויים בתוך איזור ההגבלה והשוואתה לעסקים אחרים בתחום זה.
- 26 המונח "בעלי עסקים" חוזר על עצמו גם בסעיף 10 לפסק דינו.
- 27 הסבר רחב ביותר באשר למטרת התקנות מצוי בפסק דין טיקוצקי.
- 28 כב' השופטת ארבל הסבירה בפסק הדין, כי מכח סמכותו לפי סעיפים שונים בחוק מס
- 29 רכוש וקרן פיצויים התקין כאמור המחוקק את תקנות יולי.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

17 יולי 2011

ע"מ 34732-12-09

קיבוץ רמת יוחנן נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים

1 בהוראות השעה לחודש יולי נקבעו גבולות איזור ההגבלה "שלמעסיקים בתחומי
2 קמה זכאות לפיצוי מהמדינה בגין נזקים עקיפים שנגרמו להם כתוצאה מהלחימה
3 בתקופה שבין 17.7.06 – 31.7.06".
4 יש לציין, כי בניגוד לאמור בטיעוני המשיב באשר להפרדה בין מנגנון הפיצוי בחוק מס
5 רכוש - לבין חוק הגנה על עובדים בשעת חירום, הרי שמפסק הדין בבג"ץ טיקוצקי
6 עולה באופן ברור הקשר שבין מנגנון הפיצוי לבין חוק הגנה על עובדים.
7 כב' השופטת ארבל ציינה, מיד בסמוך לתיאור תקנות יולי, את העובדה כי במקביל
8 אישרה הכנסת את חוק הגנה על עובדים בשעת חירום תשס"ח – 2006 לפיו נאסרו
9 פיטורי עובדים שנבצר מהם להגיע לעבודתם בשל המלחמה, והמעסיקים חוייבו לשלם
10 לעובדים אלה את שכרם.
11 תוך כדי דיון בתקנות יולי, הובהר כי שווי הנזק העקיף למעסיקים בענפי התעשייה
12 המסחר והשירותים באיזור ההגבלה הועמד על 180% מהשכר הממוצע של העובדים
13 שלא הגיעו לעבודה.
14 תקנות אוגוסט הציגו שתי חלופות לפיצוי מעסיקים בענפי התעשייה, המסחר
15 והשירותים – מסלול השכר וכן מסלול חלופי אשר כונה "מסלול המחזורים".
16 באותו פסק דין נידונו טענות לגבי אי סבירות תקנות יולי, בין היתר, בגין הטענה שהן
17 מבוססות על פיצוי בגין שכר עבודה בלבד ואין הן נותנות פיצוי הולם לבעלי העסקים
18 הקטנים.
19 כב' השופטת ארבל חזרה וציינה את חובתה של המדינה לפצות בגין נזק עקיף את
20 הזכאים לכך בהתאם לחוק, אולם אין היא מחוייבת לפצות מעסיק שאינו מוכרז
21 כאיזור ספר.
22 הוסבר כי הפיצוי למעסיקים יש לו חשיבות ציבורית מן המעלה הראשונה "כיון שאין
23 מדובר אך בסיוע לאותם מעסיקים שיוכלו להמשיך ולקיים את עיסקם, אלא בסיוע
24 לתושבי איזור הצפון כולו, המוציאים פרנסתם אצל אותם מעסיקים ובצמצום
25 הפגיעה במשק... הפיצוי, גם אם לא כיסה את מלוא נזקיהם של המעסיקים, איפשר
26 את תשלום המשכורות לעובדים והבטיח, יחד עם חוק הגנה על עובדים, כי גם אותם
27 עובדים שנבצר מהם להגיע למקום עבודתם מחמת ששהו במקלטים... או שנאלצו
28 לעזוב את ביתם ולחפש קורת גג באיזורים אחרים של הארץ, יוכלו להמשיך ולקיים
29 את משפחותיהם בשעה קשה זו". (ההדגשות שלי – ד.ק.).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

17 יולי 2011

ע"מ 34732-12-09

קיבוץ רמת יוחנן נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים

- 1 רציונאל אחרון זה חל על עובדים אצל מעסיק שהוא בעל עסק, כאשר עבודתם היא
- 2 עבודה יצרנית ולא חברי קיבוץ המקבלים הקצבה מאת הקיבוץ.
- 3
- 4 גם בסעיפים 36 ו- 43 לפסק הדין קיימת התייחסות רחבה לפיצוי בעלי עסקים
- 5 בישראל, כאשר הדיון כולו נערך באותו שלב בתקנות יולי.
- 6 אין לכן מקום לטענת הקיבוץ כי המונח "עוסק" הופיע רק בתקנות אוגוסט.
- 7 כל מטרת הוראות השעה היתה כאמור לפצות בעלי עסקים באיזורים אשר הוגדרו
- 8 במסגרתם בין במסלול שכר עבודה ובין במסלול מחזורים על פי תקנות אוגוסט.
- 9
- 10 בסעיף 50 לפסק הדין, במסגרת דיון בביסוס הסדר חודש יולי על רכיב השכר, נקבע
- 11 כי תקנות יולי קבעו כי הפיצוי למעסיקים באיזור ההגבלה בענפי התעשייה, המסחר
- 12 והשירותים יחושב על יסוד שכרם של העובדים שנעדרו, על בסיס ההנחה כי השכר
- 13 מהווה את אחת העלויות המשמעותיות בהם נושא העסק.
- 14 בית המשפט קבע כי שכר עובד הינו אכן פרמטר עיקרי לחישוב הפיצוי בגין נזק עקיף
- 15 לענפים אלה. אולם, מהתמונה אשר הובאה לבית משפט עולה כי רכיב זה אינו יכול
- 16 לשאת על כתפיו את הסדר הפיצוי לשלושת הענפים.
- 17
- 18 בסעיף 52 לפסק הדין נאמר על ידי בית משפט כי ההנחה ששכר העבודה מהווה רכיב
- 19 משמעותי של הוצאות המעסיקים בענפי התעשייה המסחר והשירותים "נכונה בעיקר
- 20 לעסק בו מועסקים עובדים רבים ופדיונו, רווחיו מותנים בפעילותם היצרנית של
- 21 העובדים. עבור עסקים מעין אלה הנזק העקיף שנגרם למעסיק בתקופת המלחמה,
- 22 הוא הנזק הגלום בפגיעה בייצור ובתפקודו השוטף של העסק בשל העדרות עובדים
- 23 שממנו נגרע חסכון של הוצאות שלא שולמו בשל הפסקת הפעילות."
- 24 אולם, נאמר כי תשלום שכר עבודה כפרמטר לקביעת הפיצוי מעורר קושי רב ביחס
- 25 לעסקים בינוניים שאינם מעסיקים עובדים רבים או שפדיונם אינו נגזר מהפעילות
- 26 היצרנית של עובדיהם.
- 27 עבור עסקים מעין אלה ביסוס הפיצוי על שכר עבודה איננו משקף רכיבים שונים
- 28 היוצרים את הנזק. בעניין זה, ניתנו שתי דוגמאות: דוגמא אחת של בעל מקצוע חופשי
- 29 כגון עו"ד או אדריכל שהכנסותיו ורווחיו יסודם בשירות האישי שהוא נותן ללקוחות,
- 30 אשר פונים עליו בשם מומחיותו המקצועית. תשלום שכר עובדים מהווה חלק מהנזק

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

17 יולי 2011

ע"מ 34732-12-09

קייבוצ רמת יוחנן נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים

- 1 העקיף אך הוא לא נותן ביטוי ראוי לטיבו האמיתי, שכן היקף ההכנסות לא תמיד
- 2 מותנה באופן חד משמעי בהגעתם לעבודה של שכירים אלא בהיקף השירותים שהוא
- 3 עצמו נותן.
- 4 דוגמא אחרת היא של מעסיק שעובדיו התייצבו לעבודה אך בשל המלחמה לא עלה
- 5 בידיו לייצר הכנסה.
- 6 בית המשפט הבהיר כי הסדר פיצויים אשר מתבסס על מחזור העסק, כפי שנעשה
- 7 בתקנות אוגוסט, מביא בחשבון משתנים שונים המשפיעים על רווחי העסק ולכן הוא
- 8 אינדיקטור טוב יותר לפגיעה אמיתית בעסק וביחס לסכום הפיצויים אשר מתקבל
- 9 על הנזק הנגרם בפועל. (סעיף 61 לפסק הדין).
- 10 (כל ההדגשות לעיל שלי – ד.ק.).
- 11
- 12 יש להבהיר כי בסופו של דבר, למרות חוסר הסבירות של תקנות יולי אשר קבעו מגנון
- 13 של פיצוי על פי מרכיב שכר בלבד, לא בוטלו תקנות אלה מהסיבות אשר פורטו בפסק
- 14 הדין.
- 15
- 16 הבאתי בהרחבה את הדברים אשר נאמרו בבג"ץ טיקוצקי, שכן נלמדים מהם באופן
- 17 ברור הדברים הבאים:
- 18 - הפיצוי נועד, באופן חד משמעי, למעסיקים בלבד.
- 19 - הענקת הפיצוי למעסיקים באה על רקע חיובם בתשלום משכורות העובדים, על
- 20 מנת לאפשר להם לעמוד בחובה זו ועל מנת לאפשר לעובדים להתקיים בכבוד
- 21 גם בשעת מלחמה.
- 22 - הפיצוי מיועד לעסק שיש לו פידיון ורווחים, גם כאשר הפידיון איננו נגזר
- 23 בהכרח מפעילות יצרנית של עובדים.
- 24 - יש לפסוק פיצוי למי שלא עלה בידו לייצר הכנסה.
- 25
- 26 מכל האמור לעיל, עולה בבירור כי הפיצוי אמור להשתלם לקייבוצ בגין עובדים
- 27 אשר מועסקים על ידו כעובדים יצרניים בלבד.
- 28
- 29

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

17 יולי 2011

ע"מ 34732-12-09

קיבוץ רמת יוחנן נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16

דין הערעור להידחות.

המערער יישא בהוצאות המשיב בסך 7,500 ₪, שישאו הפרשי ריבית והצמדה כדין מהיום ועד מועד התשלום בפועל.

ניתן היום, 17 יולי 2011, בהעדר הצדדים.

ד. קרת-מאיר, שופטת